

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Femte Afdeling)

29. juni 2017 *

»Præjudiciel forelæggelse — politisamarbejde og retligt samarbejde i kriminalsager — rammeafgørelse 2002/584/RIA — den europæiske arrestordre og procedurerne for overgivelse mellem medlemsstaterne — fakultative grunde til at afslå fuldbyrdelse — artikel 4, nr. 6) — den fuldbyrdende medlemsstats forpligtelse til at fuldbyrde straffen i henhold til sin nationale lovgivning — gennemførelse — forpligtelsen til en overensstemmende fortolkning«

I sag C-579/15,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af rechtbank Amsterdam (retten i første instans i Amsterdam, Nederlandene) ved afgørelse af 30. oktober 2015, indgået til Domstolen den 6. november 2015, i sagen om fuldbyrdelse af en europæisk arrestordre udstedt mod

Daniel Adam Popławski,

procesdeltager:

Openbaar Ministerie,

har

DOMSTOLEN (Femte Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, J.L. da Cruz Vilaça, Domstolens vicepræsident, A. Tizzano, som fungerende dommer i Femte Afdeling, og dommerne M. Berger (refererende dommer), A. Borg Barthet og F. Biltgen,

generaladvokat: Y. Bot,

justitssekretær: ekspeditionssekretær M. Ferreira,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 28. september 2016,

efter at der er afgivet indlæg af:

- Daniel Adam Popławski ved advocaat P. J. Verbeek,
- Openbaar Ministerie ved K. van der Schaft og J. Asbroek,
- den nederlandske regering ved M.K. Bulterman, B. Koopman og J. Langer, som befuldmægtigede,

* Processprog: nederlandsk.

— den polske regering ved B. Majczyna, som befuldmægtiget,
— Europa-Kommissionen ved R. Troosters og S. Grünheid, som befuldmægtigede,
og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 15. februar 2017,
afsagt følgende

Dom

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 4, nr. 6), i Rådets rammeafgørelse 2002/584/RIA af 13. juni 2002 om den europæiske arrestordre og om procedurerne for overgivelse mellem medlemsstaterne (EFT 2002, L 190, s. 1).
- 2 Den foreliggende anmodning om præjudiciel afgørelse er forelagt inden for rammerne af fuldbyrdelsen i Nederlandene af en europæisk arrestordre, som er udstedt den 7. oktober 2013 af Sąd Rejonowy w Poznaniu (den regionale domstol i Poznań, Polen) mod Daniel Adam Popławski med henblik på fuldbyrdelse af en frihedsstraf i Polen.

Retsforskrifter

EU-retten

Rammeafgørelse 2002/584

- 3 6. og 11. betragtning til rammeafgørelse 2002/584 har følgende ordlyd:

»(6) Den europæiske arrestordre, som denne rammeafgørelse omhandler, er den første udmøntning på det strafferetlige område af princippet om gensidig anerkendelse, som Det Europæiske Råd har udråbt til en »hjørnesten« i det retlige samarbejde.

[...]

(11) Den europæiske arrestordre skal erstatte alle hidtidige instrumenter om udlevering mellem medlemsstaterne, herunder de bestemmelser i afsnit III i konventionen om gennemførelse af Schengen-aftalen [af 14. juni 1985 mellem regeringerne for staterne i Den Økonomiske Union Benelux, Forbundsrepublikken Tyskland og Den Franske Republik om gradvis ophævelse af kontrollen ved de fælles grænser, undertegnet i Schengen (Luxembourg) den 19. juni 1990 og trådt i kraft den 26. marts 1995 (EUT 2000, L 239, s. 19)], der vedrører udlevering.«
- 4 Rammeafgørelsens artikel 1, stk. 2, bestemmer følgende:

»Medlemsstaterne fuldbyrder enhver europæisk arrestordre på grundlag af princippet om gensidig anerkendelse og i overensstemmelse med bestemmelserne i denne rammeafgørelse.«
- 5 Nævnte rammeafgørelses artikel 4 med overskriften »Fakultative grunde til at afslå fuldbyrdelse af en europæisk arrestordre« er affattet således:

»Den fuldbyrdende judicielle myndighed kan afslå at fuldbyrde en europæisk arrestordre:

[...]

- (6) hvis den europæiske arrestordre er udstedt med henblik på fuldbyrdelse af en straffedom eller en anden frihedsberøvende foranstaltning, og den eftersøgte opholder sig i, er statsborger i eller bosat i den fuldbyrdende medlemsstat, og denne medlemsstat forpligter sig til selv at fuldbyrde straffen eller den anden frihedsberøvende foranstaltning i henhold til sin nationale lovgivning

[...]«

Rammeafgørelse 2008/909/RIA

- 6 Artikel 28 i Rådets rammeafgørelse 2008/909/RIA af 27. november 2008 om anvendelse af princippet om gensidig anerkendelse på domme i straffesager om idømmelse af frihedsstraffe eller frihedsberøvende foranstaltninger med henblik på fuldbyrdelse i Den Europæiske Union (EUT 2008, L 327, s. 27) med overskriften »Overgangsbestemmelse« bestemmer følgende:

»1. Anmodninger, der modtages inden den 5. december 2011, skal fortsat være omfattet af eksisterende retsakter om overførelse af domfældte. Anmodninger, der modtages efter nævnte dato, vil være omfattet af de regler, som medlemsstaterne har vedtaget i henhold til denne rammeafgørelse.

2. Enhver medlemsstat kan dog i forbindelse med vedtagelsen af denne rammeafgørelse fremsætte en erklæring om, at den i tilfælde, hvor den endelige dom er afsagt før den deri angivne dato, som udstedelses- og fuldbyrdesstat fortsat vil anvende de eksisterende retsakter om overførelse af domfældte, der gælder inden den 5. december 2011. Fremsættes en sådan erklæring, finder de nævnte retsakter anvendelse i disse tilfælde i forhold til alle andre medlemsstater, uanset om de har fremsat den samme erklæring. Den pågældende dato må ikke ligge senere end den 5. december 2011. Nævnte erklæring offentliggøres i *Den Europæiske Unions Tidende*. Den kan til enhver tid tilbagekaldes.«

Nederlandsk ret

- 7 Artikel 6 i Overleveringswet (lov om overgivelse) af 29. april 2004 (Stb. 2004, nr. 195), som gennemfører rammeafgørelse 2002/584 i nederlandsk ret, bestemte i den udgave, der gjaldt, indtil de nederlandske bestemmelser om gennemførelse af rammeaftale 2008/909 trådte i kraft (herefter »OLW«), følgende:

»1. En anmodning om overgivelse af en nederlandsk statsborger kan imødekommes, såfremt den fremsættes med henblik på gennemførelse af en strafferetlig undersøgelse vedrørende den pågældende, og der efter den fuldbyrdende judicielle myndigheds opfattelse er garanti for, at den pågældende, hvis vedkommende idømmes en ubetinget frihedsstraf i den udstedende medlemsstat for de forhold, for hvilke anmodningen om overgivelse kan imødekommes, vil kunne afsone denne straf i Nederlandene.

2. En anmodning om overgivelse af en nederlandsk statsborger imødekommes ikke, såfremt den fremsættes med henblik på fuldbyrdelse af en frihedsstraf, som den pågældende er blevet idømt ved endelig dom.

3. Ved afslag på overgivelse udelukkende i henhold til artikel 6, stk. 2 [...] meddeler anklagemyndigheden den udstedende judicielle myndighed, at den er rede til at overtage fuldbyrdelsen af dommen i overensstemmelse med proceduren i henhold til artikel 11 i konventionen om overførelse af domfældte [undertegnet i Strasbourg den 21. marts 1983] eller i henhold til en anden konvention, der finder anvendelse.

4. Anklagemyndigheden underretter straks ministeren om ethvert meddelt afslag på overgivelse sammen med den i stk. 3 omhandlede erklæring, i henhold til hvilken Nederlandene erklærer sig rede til at forestå den videre fuldbyrdelse af den udenlandske dom.

5. Stk. 1-4 finder ligeledes anvendelse på en udlænding med opholdstilladelse på ubestemt tid, såfremt den pågældende kan retsforfølges i Nederlandene for de forhold, som ligger til grund for den europæiske arrestordre, og såfremt det med hensyn til den pågældende må forventes, at vedkommende ikke mister sin opholdsret i Nederlandene på grund af en straf eller foranstaltning, den pågældende idømmes efter overgivelsen.«

Twisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

- 8 Ved dom af 5. februar 2007, som blev endelig den 13. juli 2007, idømte Sąd Rejonowy w Poznaniu (den regionale domstol i Poznań) Daniel Adam Popławski, der er polsk statsborger, en betinget frihedsstraf på et år. Ved afgørelse af 15. april 2010 udløste denne domstol den betingede dom.
- 9 Den 7. oktober 2013 udstedte den nævnte domstol en europæisk arrestordre mod Daniel Adam Popławski med henblik på fuldbyrdelse af straffen.
- 10 Som led i tvisten i hovedsagen om fuldbyrdelsen af denne europæiske arrestordre spørger rechtbank Amsterdam (ret i første instans i Amsterdam, Nederlandene), om den skal anvende OLW's artikel 6, stk. 2 og 5, som fastsætter grunde til at afslå fuldbyrdelsen af en europæisk arrestordre til fordel for bl.a. personer, der er bosiddende i Nederlandene, hvilket er tilfældet med Daniel Adam Popławski.
- 11 Den forelæggende ret har anført, at Nederlandene i henhold til OLW's artikel 6, stk. 3, i tilfælde, hvor der gives afslag på fuldbyrdelse af en europæisk arrestordre, erklærer sig »rede« til at overtage straffuldbyrdelsen på grundlag af en konvention, som er bindende for Nederlandene og den udstedende medlemsstat. Den forelæggende ret har præciseret, at en sådan overtagelse af straffuldbyrdelsen i tvisten i hovedsagen afhænger af, at Polen fremsætter en anmodning herom. Den polske lovgivning er imidlertid til hinder for, at der fremsættes en sådan anmodning, såfremt den omhandlede person er polsk statsborger.
- 12 Den forelæggende ret har fremhævet, at et afslag på overgivelse i et sådant tilfælde kan medføre, at den af den europæiske arrestordre omfattede person går fri for straf. Efter at dommen om afslag på overgivelse blev afsagt, kunne det nemlig vise sig umuligt at overtage straffuldbyrdelsen, bl.a. fordi der ikke forelå en anmodning herom fra den udstedende medlemsstat, og denne manglende mulighed ville ikke påvirke dommen om afslag på at overgive den eftersøgte person.
- 13 Da rechtbank Amsterdam (retten i første instans i Amsterdam) på dette grundlag er i tvivl med hensyn til spørgsmålet om, hvorvidt OLW's artikel 6, stk. 2-4, er forenelig med artikel 4, nr. 6), i rammeafgørelse 2002/584, som alene tillader et afslag på overgivelse, såfremt den fuldbyrdende medlemsstat »forpligter sig« til at fuldbyrde straffen i henhold til sin nationale lovgivning, har den besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»1) Må [en fuldbyrdende] medlemsstat gennemføre artikel 4, nr. 6), i rammeafgørelse [2002/584] i sin nationale ret således, at

- dens fuldbyrdende judicielle myndighed uden videre er forpligtet til at afslå at overgive en statsborger i den fuldbyrdende medlemsstat eller en i denne stat bosat person med henblik på fuldbyrdelse
- dette afslag i retlig henseende indebærer, at medlemsstaten er rede til at overtage fuldbyrdelsen af en frihedsstraf, som den nævnte statsborger eller den i denne stat bosatte person er idømt
- [...] afgørelsen om at overtage fuldbyrdelsen først træffes efter, at der er meddelt afslag på overgivelsen med henblik på fuldbyrdelse, og en accept af fuldbyrdelse afhænger af (1) en hjemmel i en konvention, der er i kraft mellem den udstedende medlemsstat og en

fuldbyrdende medlemsstat, (2) samt de betingelser, som stilles i [disse konventioner] og (3) medvirken fra den udstedende medlemsstats side såsom fremsættelse af en tilsvarende anmodning

og der således er risiko for, at den fuldbyrdende medlemsstat efter at have afslået overgivelsen til fuldbyrdelse ikke kan overtage fuldbyrdelsen samtidig med, at denne risiko ikke har betydning for pligten til af afslå overgivelse til fuldbyrdelse?

2) Såfremt første spørgsmål besvares benægtende:

- a) kan de nationale domstole anvende rammeafgørelse [2002/584] direkte, uanset den omstændighed, at retsvirkningerne af denne rammeafgørelse i henhold til artikel 9 i protokol (nr. 36) om overgangsbestemmelser [(EUT 2012, C 326, s. 322)] efter ikrafttrædelsen af Lissabontraktaten bevarer, så længe rammeafgørelsen ikke er ophævet, annulleret eller ændret
- b) hvis ja, er artikel 4, nr. 6), i rammeafgørelse [2002/584] tilstrækkelig præcis og ubetinget til, at den kan anvendes af de nationale domstole?

3) Såfremt [det første spørgsmål og det andet spørgsmål], litra b), besvares benægtende: Må en medlemsstat, efter hvis nationale ret der for overtagelse af fuldbyrdelsen af en udenlandsk frihedsstraf kræves hjemmel i en tilsvarende konvention, gennemføre rammeafgørelsens artikel 4, nr. 6), således i national ret, at artikel 4, nr. 6), i sig selv udgør den krævede konventionshjemmel med henblik på at undgå den risiko for straffrihed, der er forbundet med det nationale krav om et konventionsmæssigt grundlag?

4) Såfremt [det første spørgsmål og det andet spørgsmål], litra b), besvares benægtende: Må en medlemsstat gennemføre artikel 4, nr. 6), i [denne rammeafgørelse] i sin nationale ret således, at den gør det til betingelse for afslag på overgivelse til fuldbyrdelse af en i den fuldbyrdende medlemsstat bosat person, der er statsborger i en anden medlemsstat, at den fuldbyrdende medlemsstat har jurisdiktion med hensyn til de af arrestordren omfattede faktiske omstændigheder, og at ingen faktiske hindringer består for en strafforfølgelse i den fuldbyrdende medlemsstat af den i denne medlemsstat bosatte person (eksempelvis, at den udstedende medlemsstat modsætter sig, at straffesagens akter udleveres til den fuldbyrdende medlemsstat), men ikke opstiller en sådan betingelse for at kunne afslå overgivelse til fuldbyrdelse af en statsborger i den fuldbyrdende medlemsstat?«

Om de præjudicielle spørgsmål

Indledende bemærkninger

- 14 De præjudicielle spørgsmål vedrører spørgsmålet om, hvorvidt en national lovgivning, som ikke længere er gyldig, fordi den er blevet ophævet og erstattet med nationale foranstaltninger til gennemførelse af rammeafgørelse 2008/909, var i overensstemmelse med rammeafgørelse 2002/584.
- 15 Det er den forelæggende rets opfattelse, at den nævnte nationale lovgivning finder anvendelse på hovedsagen, navnlig eftersom Kongeriget Nederlandene i henhold til artikel 28 i rammeafgørelse 2008/909 har fremsat en erklæring om, at medlemsstaten i det væsentlige fortsat ville anvende de retsakter, der lå før denne rammeafgørelse, om overførelse af domfældte, på de domme, der blev endelige inden den 5. december 2011, såsom dommen afsagt over Daniel Adam Popławski. Europa-Kommissionen har imidlertid bestridt, at denne erklæring samt en tilsvarende erklæring fremsat af Republikken Polen er gyldige, og har gjort gældende, at den i hovedsagen omhandlede situation i modsætning til, hvad den forelæggende ret har anført, er omfattet af de nationale bestemmelser om gennemførelse af rammeafgørelse 2008/909.

- 16 I denne henseende har Domstolen tidligere fastslået, at den i princippet skal begrænse sin prøvelse til de forhold, som den forelæggende ret har besluttet, at der skal tages hensyn til. For så vidt angår anvendelsen af den relevante nationale lovgivning må Domstolen således henholde sig til det, som den nævnte retsinstans anser for at være gældende ret (dom af 8.6.2016, Hünnebeck, C-479/14, EU:C:2016:412, præmis 36 og den deri nævnte retspraksis). Det fremgår endvidere af Domstolens faste praksis, at der gælder en formodning for, at de spørgsmål om EU-rettens fortolkning, som den nationale ret har forelagt på baggrund af de retlige og faktiske omstændigheder, som den har ansvaret for at fastlægge – og hvis rigtighed det ikke tilkommer Domstolen at efterprøve – er relevante (dom af 8.12.2016, Eurosaneamientos m.fl., C-532/15 og C-538/15, EU:C:2016:932, præmis 28 og den deri nævnte retspraksis).
- 17 Under disse omstændigheder skal den forelæggende rets spørgsmål besvares på baggrund af de retlige og faktiske omstændigheder, som denne har fastlagt.

Det første spørgsmål

- 18 Med sit første spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 4, nr. 6), i rammeafgørelse 2002/584 skal fortolkes således, at den er til hinder for en national lovgivning om gennemførelse af denne bestemmelse, der, såfremt en anden medlemsstat anmoder om overgivelse af en udlænding med tidsbegrænset opholdstilladelse, der er bosat i den førstnævnte medlemsstat, med henblik på fuldbyrdelse af en frihedsstraf, som denne borger er idømt ved en endelig dom, dels ikke tillader en sådan overgivelse, dels blot fastsætter en forpligtelse for den førstnævnte medlemsstats judicielle myndigheder til at underrette den anden medlemsstats judicielle myndigheder om, at de er rede til at overtage denne straffuldbyrdelse, uden at den effektive overtagelse af fuldbyrdelsen er garanteret på tidspunktet for afslaget på overgivelse, og uden at et sådant afslag endvidere kan anfægtes, såfremt denne overtagelse senere måtte vise sig umulig.
- 19 Det fremgår i denne henseende først og fremmest af artikel 1, stk. 2, i rammeafgørelse 2002/584, at denne bestemmelse fastslår princippet om, at medlemsstaterne fuldbyrder enhver europæisk arrestordre på grundlag af princippet om gensidig anerkendelse og i overensstemmelse med bestemmelserne i denne rammeafgørelse. Som Domstolen tidligere har fastslået, kan den fuldbyrdende judicielle myndighed kun under helt særlige omstændigheder nægte at fuldbyrde en sådan arrestordre af de udtømmende opregnede grunde, der er fastsat i denne rammeafgørelse, og den europæiske arrestordres fuldbyrdelse kun underlægges de betingelser, der er udtømmende fastsat i rammeafgørelsen (jf. i denne retning dom af 5.4.2016, Aranyosi og Căldăraru, C-404/15 og C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, præmis 80 og 82 og den deri nævnte retspraksis). Mens fuldbyrdelse af den europæiske arrestordre udgør hovedreglen, er afslaget på fuldbyrdelse følgelig udformet som en undtagelse, der skal undergives en streng fortolkning.
- 20 Det skal endvidere bemærkes, at artikel 4, nr. 6), i rammeafgørelse 2002/584 fastsætter en fakultativ grund til at afslå fuldbyrdelse af en europæisk arrestordre, hvorefter den fuldbyrdende judicielle myndighed »kan« afslå at fuldbyrde en sådan arrestordre, der er udstedt med henblik på fuldbyrdelse af en frihedsstraf, når den eftersøgte person som i hovedsagen er bosat i den fuldbyrdende medlemsstat, og denne medlemsstat »forpligter« sig til selv at fuldbyrde straffen i henhold til sin nationale lovgivning.
- 21 Som generaladvokaten har anført i punkt 30 i sit forslag til afgørelse, fremgår det således af selve ordlyden af artikel 4, nr. 6), i rammeafgørelse 2002/584, at den fuldbyrdende judicielle myndighed, når en medlemsstat har besluttet at gennemføre denne bestemmelse i national ret, ikke desto mindre skal råde over en skønsbeføjelse hvad angår spørgsmålet om, hvorvidt det skal afslås at fuldbyrde den europæiske arrestordre. I denne forbindelse skal denne myndighed kunne tage hensyn til formålet med den i denne bestemmelse fastsatte fakultative grund til at afslå fuldbyrdelse, som ifølge Domstolens faste praksis består i at give den fuldbyrdende judicielle myndighed adgang til at lægge

særlig vægt på, om det er muligt at forbedre den eftersøgte udsigter til at blive resocialiseret, efter at han har afsonet den idømte straf (jf. i denne retning dom af 5.9.2012, Lopes Da Silva Jorge, C-42/11, EU:C:2012:517, præmis 32 og den deri nævnte retspraksis).

- 22 Som generaladvokaten har anført i punkt 45 i sit forslag til afgørelse, følger det ligeledes af ordlyden af artikel 4, nr. 6), i rammeafgørelse 2002/584, at ethvert afslag på at fuldbyrde en europæisk arrestordre forudsætter en reel forpligtelse fra den fuldbyrdende medlemsstats side til at fuldbyrde den frihedsstraf, som den eftersøgte er idømt, således at det forhold, at denne medlemsstat erklærer sig »rede« til at fuldbyrde denne straf, ikke i sig selv kan anses for at kunne begrunde et sådant afslag. Heraf følger, at den fuldbyrdende judicielle myndighed forud for ethvert afslag på at fuldbyrde en europæisk arrestordre skal have foretaget en efterprøvelse af muligheden for faktisk at fuldbyrde straffen i henhold til sin nationale lovgivning. Såfremt den fuldbyrdende medlemsstat ikke kan forpligte sig til faktisk at fuldbyrde straffen, påhviler det den fuldbyrdende judicielle myndighed at fuldbyrde den europæiske arrestordre og dermed at overgive den eftersøgte til den udstedende medlemsstat.
- 23 Følgelig kan en medlemsstats lovgivning, som gennemfører artikel 4, nr. 6), i rammeafgørelse 2002/584 ved at bestemme, at dens judicielle myndigheder under alle omstændigheder er forpligtede til at give afslag på fuldbyrdelsen af en europæisk arrestordre, hvis den eftersøgte er bosat i denne medlemsstat, uden at disse myndigheder råder over nogen skønsbeføjelser, og uden at denne medlemsstat forpligter sig til faktisk at fuldbyrde den frihedsstraf, som denne eftersøgte person er idømt, hvorved der opstår en risiko for, at den eftersøgte ikke straffes, ikke anses for at være i overensstemmelse med den nævnte rammeafgørelse.
- 24 Det første spørgsmål skal derfor besvares således, at artikel 4, nr. 6), i rammeafgørelse 2002/584 skal fortolkes således, at den er til hinder for en national lovgivning om gennemførelse af denne bestemmelse, der, såfremt en anden medlemsstat anmoder om overgivelse af en udlænding med tidsbegrænset opholdstilladelse, der er bosat i den førstnævnte medlemsstat, med henblik på fuldbyrdelse af en frihedsstraf, som denne borger er idømt ved en endelig dom, dels ikke tillader en sådan overgivelse, dels blot fastsætter en forpligtelse for den førstnævnte medlemsstats judicielle myndigheder til at underrette den anden medlemsstats judicielle myndigheder om, at de er rede til at overtage denne straffuldbyrdelse, uden at den faktiske overtagelse af fuldbyrdelsen er garanteret på tidspunktet for afslaget på overgivelse, og uden at et sådant afslag endvidere kan anfægtes, såfremt denne overtagelse senere måtte vise sig umulig.

Det andet og det tredje spørgsmål

- 25 Med det andet og det tredje præjudicielle spørgsmål, som skal behandles samlet, ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om bestemmelserne i rammeafgørelse 2002/584 har direkte virkning og, såfremt dette spørgsmål skal besvares benægtende, om nederlandsk ret kan fortolkes i overensstemmelse med de EU-retlige bestemmelser således, at denne rammeafgørelses artikel 4, nr. 6), såfremt en medlemsstat undergiver overtagelse af fuldbyrdelsen af en frihedsstraf den betingelse, at der foreligger et retsgrundlag herfor i en international konvention, i sig selv udgør det konventionsretlige retsgrundlag, der kræves i medfør af national ret.
- 26 Det skal i denne forbindelse bemærkes, at rammeafgørelse 2002/584 ikke har direkte virkning. Denne rammeafgørelse er nemlig blevet vedtaget på grundlag af den tidligere tredje søjle i Den Europæiske Union, navnlig i henhold til artikel 34, stk. 2, litra b), EU (i den før Lissabontraktaten gældende udgave). Denne bestemmelse fastslog, at rammeafgørelser ikke kan have direkte virkning (jf. analogt dom af 8.11.2016, Ognyanov, C-554/14, EU:C:2016:835, præmis 56).
- 27 Det skal tilføjes, at i henhold til artikel 9 i protokol (nr. 36) om overgangsbestemmelser bevares retsvirkningerne af retsakter, der er vedtaget af EU's institutioner, organer, kontorer og agenturer på grundlag af EU-traktaten inden Lissabontraktatens ikrafttrædelse, kun så længe disse retsakter ikke er

ophævet, annulleret eller ændret i medfør af traktaterne. Som generaladvokaten har anført i punkt 67 i sit forslag til afgørelse, har rammeafgørelse 2002/584 imidlertid ikke været genstand for en sådan ophævelse, annulatio eller ændring efter Lissabontraktatens ikrafttrædelse.

- 28 Selv om bestemmelserne i rammeafgørelse 2002/584 således ikke kan indebære direkte virkning, følger det ikke desto mindre heraf, at den i henhold til artikel 34, stk. 2, litra b), EU er bindende for medlemsstaterne med hensyn til det tilsigtede mål, men overlader det til de nationale myndigheder at bestemme form og midler for gennemførelsen (jf. analogt dom af 8.11.2016, Ognyanov, C-554/14, EU:C:2016:835, præmis 56).
- 29 Som det fremgår af denne doms præmis 19-24, er medlemsstaterne i nærværende sag i henhold til artikel 1, stk. 2, i rammeafgørelse 2002/584, når betingelserne fastsat i denne rammeafgørelses artikel 4, nr. 6), ikke er opfyldt, forpligtede til at fuldbyrde enhver europæisk arrestordre på grundlag af princippet om gensidig anerkendelse.
- 30 Det skal i denne sammenhæng bemærkes, at det følger af Domstolens faste praksis, at medlemsstaterne skal træffe alle almindelige eller særlige foranstaltninger, som er egnede til at sikre opfyldelsen af deres forpligtelser i henhold til en rammeafgørelse (jf. i denne retning analogt dom af 16.6.2005, Pupino, C-105/03, EU:C:2005:386, præmis 42).
- 31 Det følger nærmere bestemt af Domstolens faste praksis, at en rammeafgørelses bindende virkning indebærer en forpligtelse for de nationale myndigheder, herunder de nationale retter, til at anlægge en overensstemmende fortolkning af national ret. Disse retter er ved anvendelsen af national ret forpligtet til i videst muligt omfang at fortolke denne lovgivning i lyset af rammeafgørelsens ordlyd og formål med henblik på at nå det med rammeafgørelsen tilsigtede resultat. Denne forpligtelse til overensstemmende fortolkning af national ret er uadskilleligt forbundet med EUF-traktatens system, idet den giver de nationale retter mulighed for inden for rammerne af deres kompetence at sikre sig EU-rettens fulde virkning, når de afgør de tvister, der er indbragt for dem (dom af 8.11.2016, Ognyanov, C-554/14, EU:C:2016:835, præmis 58 og 59 og den deri nævnte retspraksis).
- 32 Princippet om overensstemmende fortolkning af national ret er ganske vist underlagt visse begrænsninger. Den nationale rets forpligtelse til at henvise til indholdet af en rammeafgørelse, når den fortolker og anvender de relevante nationale retsregler, begrænses således af generelle retsprinsipper, herunder retssikkerhedsprincippet og princippet om forbud mod tilbagevirkende kraft. Disse principper er navnlig til hinder for, at denne forpligtelse på grundlag af en rammeafgørelse og uafhængigt af en lov vedtaget til gennemførelse heraf kan føre til, at strafansvaret for dem, der overtræder rammeafgørelsens bestemmelser, fastlægges eller skærpes (dom af 8.11.2016, Ognyanov, C-554/14, EU:C:2016:835, præmis 62-64 og den deri nævnte retspraksis).
- 33 Princippet om en overensstemmende fortolkning kan endvidere ikke tjene som grundlag for en fortolkning contra legem af national ret (dom af 28.7.2016, JZ, C-294/16 PPU, EU:C:2016:610, præmis 33 og den deri nævnte retspraksis).
- 34 Det forholder sig dog således, at princippet om overensstemmende fortolkning kræver, at de nationale retter gør alt, hvad der henhører under deres kompetence – idet de tager national ret i dens helhed i betragtning, og de anvender fortolkningsmetoder, der er anerkendt i denne ret – for at sikre den fulde virkning af rammeafgørelsen og for at nå et resultat, der er i overensstemmelse med det, der tilsigtes med rammeafgørelsen (dom af 5.9.2012, Lopes Da Silva Jorge, C-42/11, EU:C:2012:517, præmis 56 og den deri nævnte retspraksis).

- 35 Domstolen har i denne forbindelse tidligere fastslået, at forpligtelsen til at foretage en overensstemmende fortolkning pålægger de nationale domstole i givet fald at ændre en fast retspraksis, såfremt denne er baseret på en fortolkning af national ret, som er uforenelig med formålene med en rammeafgørelse (dom af 8.11.2016, Ognyanov, C-554/14, EU:C:2016:835, præmis 67 og den deri nævnte retspraksis).
- 36 Domstolen har ligeledes fastslået, at såfremt en national ret finder, at det er umuligt for den at fortolke den omhandlede nationale bestemmelse i overensstemmelse med rammeafgørelsen, fordi den er bundet af den øverste nationale domstols fortolkning af denne nationale bestemmelse i en fortolkende dom, tilkommer det den forelæggende ret at sikre den fulde virkning af rammeafgørelsen, idet den om fornødent af egen drift skal undlade at anvende den fortolkning, som den øverste nationale domstol har anlagt, for så vidt som denne fortolkning ikke er forenelig med EU-retten (jf. i denne retning dom af 8.11.2016, Ognyanov, C-554/14, EU:C:2016:835, præmis 69 og 70).
- 37 På grundlag af disse præciseringer skal det fremhæves, at selv om den nationale rets forpligtelse til at sikre den fulde virkning af rammeafgørelse 2002/584 indebærer en forpligtelse for den nederlandske stat til at fuldbyrde den pågældende europæiske arrestordre, eller, såfremt dette afslås, at den i Polen idømte straf faktisk fuldbyrdes, har denne forpligtelse ingen betydning for afgørelsen af Daniel Adam Popławskis straffeansvar, der følger af dommen afsagt mod ham den 5. februar 2007 ved Sąd Rejonowy w Poznaniu (den regionale domstol i Poznań), og kan således a fortiori ikke anses for at skærpe dette ansvar.
- 38 Det skal endvidere bemærkes, at den forelæggende ret i modsætning til, hvad Openbaar Ministerie (anklagemyndigheden, Nederlandene) har gjort gældende under retsmødet, har fastslået, at den erklæring, hvorved anklagemyndigheden meddelte den udstedende judicielle myndighed, at den i henhold til OLW's artikel 6, stk. 3, var rede til at overtage straffuldbyrdelsen på grundlag af den pågældende europæiske arrestordre, ikke kan fortolkes således, at den udgør en reel forpligtelse for den nederlandske stat til at fuldbyrde denne straf, medmindre artikel 4, nr. 6), i rammeafgørelse 2002/584 udgør det konventionsretlige retsgrundlag som omhandlet i OLW's artikel 6, stk. 3, for at Nederlandene faktisk skal fuldbyrde en sådan straf.
- 39 Det skal i denne forbindelse bemærkes, at Domstolen ifølge sin faste praksis ikke er kompetent til at fortolke en medlemsstats nationale ret (dom af 16.2.2017, Agro Foreign Trade & Agency, C-507/15, EU:C:2017:129, præmis 23 og den deri nævnte retspraksis). Det tilkommer dermed den forelæggende ret at vurdere, om nederlandsk ret kan fortolkes således, at rammeafgørelse 2002/584 sidestilles med at sådant konventionsretlige retsgrundlag som omhandlet i OLW's artikel 6, stk. 3.
- 40 Domstolen, der inden for rammerne af en præjudiciel procedure skal give den nationale ret fyldestgørende svar, er dog kompetent til på grundlag af det i hovedsagen oplyste samt de for Domstolen afgivne skriftlige og mundtlige indlæg at vejlede den nationale ret på en sådan måde, at denne kan træffe sin afgørelse (jf. i denne retning dom af 17.7.2014, Leone, C-173/13, EU:C:2014:2090, præmis 56).
- 41 På denne baggrund skal det bemærkes dels, at den europæiske arrestordre i overensstemmelse med 11. betragtning til rammeafgørelse 2002/584 skal erstatte alle hidtidige instrumenter om udlevering mellem medlemsstaterne, herunder de bestemmelser i afsnit III i konventionen om gennemførelse af Schengen-aftalen, nævnt ovenfor i denne doms præmis 4, der vedrører udlevering. Eftersom denne rammeafgørelse således erstattede alle de konventioner, der eksisterede i denne henseende mellem medlemsstaterne, og da den, selv om den har sin egen retlige ordning fastsat i EU-retten, eksisterer sammen med de udleveringskonventioner, der binder de forskellige medlemsstater i forhold til tredjelande, forekommer det ikke umiddelbart udelukket at sidestille denne rammeafgørelse med en sådan konvention.

- 42 Dels indeholder rammeafgørelse 2002/584 ingen bestemmelse, der gør det muligt at konkludere, at den er til hinder for, at udtrykket »en anden konvention, der finder anvendelse«, der fremgår af OLW's artikel 6, stk. 3, fortolkes således, at det omfatter denne rammeafgørelses artikel 4, nr. 6), eftersom en sådan fortolkning kunne sikre, at den fuldbyrdende judicielle myndigheds mulighed for at give afslag på at fuldbyrde den europæiske arrestordre kun udøves, såfremt der sikres en faktisk fuldbyrdelse i Nederlandene af den straf, som Daniel Adam Popławski er idømt, og såfremt det således fører til en løsning, der er i overensstemmelse med det med denne rammeafgørelse forfulgte formål.
- 43 På denne baggrund skal det andet og det tredje spørgsmål besvares med, at bestemmelserne i rammeafgørelse 2002/584 ikke har direkte virkning. Den kompetente nationale domstol skal imidlertid – idet den tager national ret i dens helhed i betragtning og anvender de fortolkningsmetoder, der er anerkendt i denne ret – i videst muligt omfang fortolke de i hovedsagen omhandlede nationale bestemmelser i lyset af denne rammeafgørelses ordlyd og formål, hvilket i nærværende sag indebærer, at den fuldbyrdende medlemsstats judicielle myndigheder, såfremt der gives afslag på at fuldbyrde en europæisk arrestordre, som er udstedt med henblik på overgivelse af en person, der i den udstedende medlemsstat har været genstand for en endelig dom, hvorved han er pålagt en frihedsstraf, er forpligtede til selv at sikre, at den straf, som denne person er idømt, faktisk fuldbyrdes.

Det fjerde spørgsmål

- 44 Med sit fjerde spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 4, nr. 6), i rammeafgørelse 2002/584 skal fortolkes således, at den giver en medlemsstat ret til at afslå at fuldbyrde en europæisk arrestordre, som er udstedt med henblik på overgivelse af en person, som er statsborger i en anden medlemsstat, og som har været genstand for en endelig dom, hvorved han er idømt en frihedsstraf, alene fordi den førstnævnte medlemsstat påtænker at indlede strafforfølgelse af denne person vedrørende de samme forhold som dem, der lå til grund for den afsagte dom, når denne medlemsstat systematisk afslår at overgive sine egne statsborgere med henblik på fuldbyrdelse af domme, hvorved de er idømt frihedsstraffe.
- 45 Det skal i denne henseende fastslås, at artikel 4, nr. 6), i rammeafgørelse 2002/584 ikke indeholder elementer, der giver mulighed for at fortolke denne bestemmelse som en ret til, at en medlemsstats judicielle myndighed kan afslå at fuldbyrde en europæisk arrestordre, såfremt der i forhold til den eftersøgte person på statens eget område vil kunne indledes en ny strafforfølgning på grundlag af de samme forhold som dem, der var genstand for den endelige strafferetlige dom, der er afsagt mod denne person.
- 46 Ud over, at artikel 4, nr. 6), i rammeafgørelse 2002/584 på ingen måde foreskriver denne mulighed, skal det således fastslås, at en sådan fortolkning ville være i strid med artikel 50 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, som bl.a. bestemmer, at ingen i en straffesag på ny skal kunne stilles for en domstol for en lovovertrædelse, for hvilken den pågældende allerede er blevet endeligt frikendt eller domfældt i en af Unionens medlemsstater i overensstemmelse med lovgivningen.
- 47 Eftersom denne fortolkning under alle omstændigheder ikke er forenelig med EU-retten, er det på denne baggrund ikke nødvendigt at træffe afgørelse om spørgsmålet om, hvorvidt det ville skabe en mulig forskelsbehandling mellem nederlandske statsborgere og statsborgere fra andre medlemsstater, der ligeledes er uforenelig med EU-retten.
- 48 I betragtning af det ovenstående skal det fjerde spørgsmål besvares med, at artikel 4, nr. 6), i rammeafgørelse 2002/584 skal fortolkes således, at den ikke giver en medlemsstat ret til at afslå at fuldbyrde en europæisk arrestordre, som er udstedt med henblik på overgivelse af en person, som har været genstand for en endelig dom, hvorved han er idømt en frihedsstraf, alene fordi denne medlemsstat påtænker at indlede strafforfølgning af denne person vedrørende de samme forhold som dem, der lå til grund for den afsagte dom.

Sagsomkostninger

- 49 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Femte Afdeling) for ret:

- 1) Artikel 4, nr. 6), i Rådets rammeafgørelse 2002/584/RIA af 13. juni 2002 om den europæiske arrestordre og om procedurerne for overgivelse mellem medlemsstaterne skal fortolkes således, at den er til hinder for en national lovgivning om gennemførelse af denne bestemmelse, der, såfremt en anden medlemsstat anmoder om overgivelse af en udlænding med tidsubegrænset opholdstilladelse, der er bosat i den førstnævnte medlemsstat, med henblik på fuldbyrdelse af en frihedsstraf, som denne borger er idømt ved en endelig dom, dels ikke tillader en sådan overgivelse, dels blot fastsætter en forpligtelse for den førstnævnte medlemsstats judicielle myndigheder til at underrette den anden medlemsstats judicielle myndigheder om, at de er rede til at overtage denne straffuldbyrdelse, uden at den faktiske overtagelse af fuldbyrdelsen er garanteret på tidspunktet for afslaget på overgivelse, og uden at et sådant afslag endvidere kan anfægtes, såfremt denne overtagelse senere måtte vise sig umulig.
- 2) Bestemmelserne i rammeafgørelse 2002/584 har ikke direkte virkning. Den kompetente nationale domstol skal imidlertid – idet den tager national ret i dens helhed i betragtning og anvender de fortolkningsmetoder, der er anerkendt i denne ret – i videst muligt omfang fortolke de i hovedsagen omhandlede nationale bestemmelser i lyset af denne rammeafgørelses ordlyd og formål, hvilket i nærværende sag indebærer, at den fuldbyrdende medlemsstats judicielle myndigheder, såfremt der gives afslag på at fuldbyrde en europæisk arrestordre, som er udstedt med henblik på overgivelse af en person, der i den udstedende medlemsstat har været genstand for en endelig dom, hvorved han er pålagt en frihedsstraf, er forpligtede til selv at sikre, at den straf, som denne person er idømt, faktisk fuldbyrdes.
- 3) Artikel 4, nr. 6), i rammeafgørelse 2002/584 skal fortolkes således, at den ikke giver en medlemsstat ret til at afslå at fuldbyrde en europæisk arrestordre, som er udstedt med henblik på overgivelse af en person, som har været genstand for en endelig dom, hvorved han er idømt en frihedsstraf, alene fordi denne medlemsstat påtænker at indlede strafforfølgning af denne person vedrørende de samme forhold som dem, der lå til grund for den afsagte dom.

Underskrifter